

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5446-1 від 19.05.2021
Народні депутати України
Н. Королевська та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо підвищення розміру мінімальної пенсії за віком та пенсії у зв'язку з втратою годувальника»

Законопроект подано як альтернативний до проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо розміру мінімальної пенсії за віком та пенсії у зв'язку з втратою годувальника» реєстр. № 5446 від 29.04.2021.

У альтернативному проекті, як і в основному, пропонується скасувати: положення абз. 2 ч. 3 ст. 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», яким передбачено, що для пенсій, призначених після 01.01.2018, мінімальний розмір пенсії за віком, передбачений абз. 1 ч. 3 ст. 28, виплачується після досягнення особою віку 65 років та, що до досягнення цього віку таким особам може бути призначена державна соціальна допомога на умовах і в порядку, визначених Законом України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»; положення ч. 5 цієї ж статті, яким передбачено, що при визначенні мінімального розміру пенсії за віком та збільшенні мінімальної пенсії за віком, передбачених абз. 1 та 2 ч. 1, ч.ч. 2, 3 цієї ж статті, до страхового стажу не враховується період, за який проведено одноразову сплату єдиного внеску.

Зауваження до положення про скасування норми Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», яким передбачено, що для пенсій, призначених після 1.01 2018, мінімальний розмір пенсії за віком, передбачений абз. 1 ч. 3 ст. 28, виплачується після досягнення особою віку 65 років та, що до досягнення цього віку таким особам може бути призначена державна соціальна допомога, зазначене Головним управлінням у висновку на проект реєстр. № 5446 від 13.10.2021 залишається актуальним і для цього положення проекту реєстр. № 5446-1.

При цьому, на відміну від основного проекту, пропонується: встановлювати мінімальний розмір пенсії за віком *в законі про Державний бюджет України на відповідний рік* за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу на рівні не меншому за *фактичний розмір* прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу в розмірі 70 відсотків мінімальної заробітної плати, визначеної законом про Державний бюджет України на відповідний рік, але не менше за *фактичний розмір* прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом для осіб, які досягли віку 65 років; мінімального розміру пенсії за віком у розмірі, пропорційному до наявного страхового стажу, але не менше за *фактичний розмір* прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом за наявності меншої (ніж у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років) тривалості страхового стажу.

Також пропонується внести зміни до ст. 37 цього ж Закону, якими передбачити: призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника в розмірі: на одного непрацездатного члена сім'ї – 50 відсотків пенсії за віком померлого годувальника, але не менше, ніж *фактичний розмір* прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного Законом України «Про прожитковий мінімум»; на двох та більше непрацездатних членів сім'ї – 100 відсотків пенсії за віком померлого годувальника, але не менше, ніж *фактичний розмір* прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного Законом України «Про прожитковий мінімум», що розподіляється між ними рівними частками; призначення дітям-сиротам пенсій у зв'язку з втратою годувальника в розмірах, визначених ч. 1 цієї статті, виходячи з розміру пенсії за віком кожного з батьків, але не менше *фактичного розміру прожиткового мінімуму для дітей* відповідного віку, визначеного Законом України «Про прожитковий мінімум».

Проект на момент підготовки висновку не включено до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 2 лютого 2021 року № 1165-ІХ.

Головне управління не заперечує пропозиції щодо визначення мінімального розміру пенсії за віком на рівні *не меншому за фактичний розмір* прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Разом із тим, звертаємо увагу на наступне.

1. Не можемо підтримати пропозицію щодо встановлення мінімального розміру пенсії за віком в законі про Державний бюджет України, про що неодноразово зазначалося у висновках Головного управління. Адже питання встановлення мінімального розміру пенсії за віком не є предметом розгляду даного Закону. Він визначається ст. 28 Закону України «Про загальнообов'язкове

державне пенсійне страхування». Зокрема, абз. 1 ч. 1 передбачено, що мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

2. Підтримуючи ідею встановлення *об'єктивної* величини державних соціальних гарантій і стандартів в т.ч. мінімальної пенсії на основі *фактичного прожиткового мінімуму*, зазначимо, що на практиці системне і узгоджене застосування такої величини, як розмір прожиткового мінімуму, можливе лише після його затвердження у законі про Державний бюджет України. На підставі єдиного показника мають здійснюватися розрахунки і обґрунтування до показників видатків на соціальні цілі у проектах Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів (ст. 20 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»). Вибіркове і хаотичне застосування не встановлених державним кошторисом показників прожиткового мінімуму, а саме, фактичного (визначається щомісяця), не дасть змогу законодавчого визначення окремих видів соціальних виплат.

3. Одним із принципів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є обов'язковість фінансування за рахунок коштів Пенсійного фонду України витрат, пов'язаних з виплатою пенсій та наданням соціальних послуг, в обсягах, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Тому, враховуючи складний фінансовий стан Пенсійного фонду України, для прийняття зваженого рішення щодо підвищення розмірів пенсій та можливості його реалізації, необхідно визначити суму видатків на ці цілі та узгодити їх з фінансовими можливостями Пенсійного фонду України. Відповідно ж до ч. 3 ст. 113 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» у разі виникнення дефіциту коштів Пенсійного фонду України для фінансування виплати пенсій у солідарній системі (перевищення видатків над доходами, у тому числі з урахуванням резерву коштів Пенсійного фонду України) такий дефіцит покривається за рахунок коштів Державного бюджету України. У випадку ж, якщо реалізація положень законопроекту потребуватиме додаткових видатків за рахунок коштів Державного бюджету України, до нього повинно буде надане належне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Розділом II «Прикінцеві положення» законопроекту передбачається набрання ним чинності «з дня, наступного за днем його опублікування». Звертаємо увагу, що відповідно до вимог ч. 3 ст. 27 Бюджетного кодексу України «закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету)

приймаються не пізніше 15 липня року, що передує плановому та вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду, після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим».

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: Н. Лаврухіна

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЇВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/317964 від 13.10.2021

674106